

ARUP

TAL
TECH

Funding and Finance for Municipalities

CERTIFICATE awarded to

GANDRABURA MIHAIL

For successful completion of the Funding and Finance for Municipalities course as part of the Urban Learning Center (ULC).

DIPLOMĂ

se acordă pentru

Gandrabura Mihail

pentru participarea și implicarea activă la
Programul de instruire în domeniul responsabilizării sociale în sănătate

*organizată de Asociația Obștească „CASMED” în perioada
11 noiembrie 2025–23 ianuarie 2026, cu o durată de 32 ore academice.*

Natalia Postolachi
Directoare executivă AO „CASMED”

Tematici studiate:

- **Dreptul la sănătate în Republica Moldova**, formator Rodica Gramma
- **Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală în Republica Moldova**, formator Maia Radilov
- **Rolul OSC-urilor în procesul de responsabilizare socială și monitorizare participativă a serviciilor medicale**, formator Livia Golovatii
- **Comunicare organizațională și promovarea inițiativelor în sănătate**, formator Elena Nofit
- **Mobilizarea comunității și implicarea grupurilor vulnerabile**, formator Silvia Strelciuc

Programul de instruire a fost organizat în cadrul proiectului „Echitate în sănătate prin responsabilizare socială”, implementat de Crucea Roșie din Elveția în parteneriat cu AO „CASMED” și AO „HOMECARE” cu suportul financiar al Guvernului Elveției.

CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR

DIPLOMĂ

se acordă domnului

MIHAIL GANDRABURA

pentru contribuția semnificativă la promovarea egalității de gen,
prin implicarea în dezvoltarea inițiativelor locale în cadrul proiectului
„Abilitarea femeilor, comunităților locale și refugiaților în Moldova”
implementat de Centrul de Drept al Femeilor cu suportul financiar al
Fondului Națiunilor Unite pentru Democrație

**ANGELINA
ZAPOROJAN-PÎRGARI**

Directoare executivă,
Centrul de Drept al Femeilor

Funded by
the European Union

URBAN
LEARNING
CENTER

Community Listening in Practice

CERTIFICATE awarded to

Mihail Gandrabura

For successful completion of the Community Listening in Practice course as part of the Urban Learning Center (ULC).

Funded by
the European Union

ARUP

TAL
TECH

Smarter & Inclusive Cities

CERTIFICATE awarded to

Mihail Gandrabura

For successful completion of the Smarter & Inclusive Cities course as part of the Urban Learning Center (ULC).

Funded by
the European Union

ARUP

TAL
TECH

Pathways for Economic Growth

CERTIFICATE awarded to

Mihail Gandrabura

For successful completion of the Pathways for Economic Growth course as part of the Urban Learning Center (ULC).

Funded by
the European Union

ARUP

Climate-KIC

TAL
TECH

URBAN
LEARNING
CENTER

Green & Just Transition

CERTIFICATE awarded to

Gandrabura Mihail

For successful completion of the Green & Just Transition course as part of the Urban Learning Center (ULC).

Funded by
the European Union

ARUP

TAL
TECH

Foundations for Future Readiness

CERTIFICATE awarded to

Mihail GANDRABURA

For successful completion of the Foundations for Future Readiness course as part of the Urban Learning Center (ULC).

Certificate

of completion of the course

Successful Grant Proposal Writing

by EU4Culture

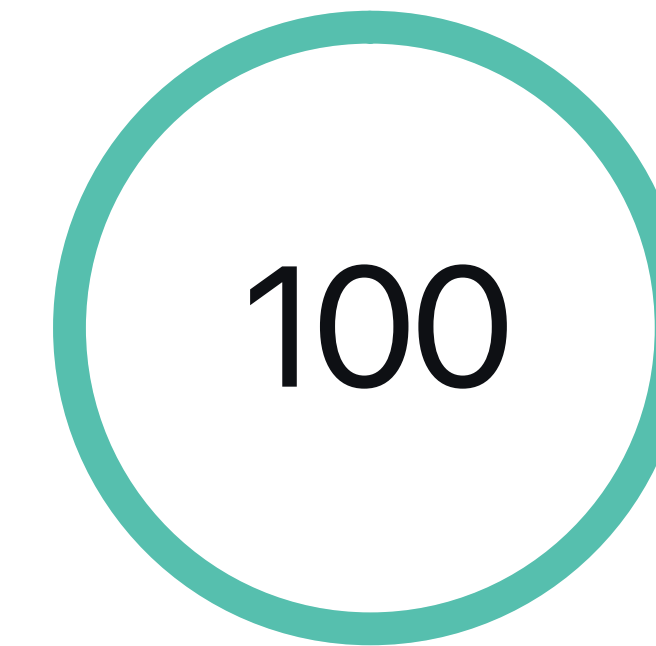
Certificate ID
VFWHPL

Date of issue
08.07.2024

Mihail Gandrabura

course completed with result

Theoretical points
100 of 100

You can view the full version
of the certificate by the QR code
or by the link:
[HTTPS://CASES.MEDIA/CERT/VFWHPL](https://cases.media/cert/vfwhpl)

Funded by
the European Union

CERTIFICATE

IS AWARDED TO

MIHAIL GANDRABURA

Congratulations on your successful completion of "Foundations for Future Readiness" course.
Your dedication to learning and commitment to shaping a better future for your community are commendable.
We wish you continued success in your endeavors to build resilient and thriving localities.

September 2023

**URBAN
LEARNING
CENTER**

DANIELA GASPARIKOVA
RESIDENT REPRESENTATIVE - UNDP MOLDOVA

This is to certify that

CIVIS INVEST

Moldova

has become a Partner of the
Global Water Partnership

Date

2023-05-12

*Elena Trovesi, Interim Executive Secretary & CEO
Global Water Partnership*

The Global Water Partnership's vision is for a watersecure world. Its mission is to support the sustainable development and management of water resources at all levels. The network currently comprises 13 Regional Water Partnerships and more than 84 Country Water Partnerships in over 167 countries.

Asociația Obștească „Luceafărul Sudic”
IDNO: 1019620006520
Republica Moldova, Mun. Cahul, str. Tineretului 23/9
BC ”Moldindconbank” S.A. fil. Cahul
Codul Băncii MOLDMD2X348
IBAN: MD87ML000000002251948628
IBAN: MD87MO2224ASV38891157100 EURO

MD.- , GSM: +37379528320 , Email: grecovaagnes33@gmail.com

22.08.2022

mun. Cahul

SCRISOARE DE RECOMANDARE

În perioada iulie – august 2022 Gandrabura Mihail a fost contractat de către A.O. “Luceafărul Sudic”, la recomandarea UNDP Moldova, în calitate de expert, formator național, pentru livrarea a trei module de training:

- Management de Proiect
- Antreprenoriat Social
- Brand & Marcă Comercială

Activitățile au fost realizate în cadrul proiectului “Antreprenoriat social dezvoltat de categoriile vulnerabile din raionul Cahul”, implementat de Asociația Obștească “Luceafărul Sudic” și finanțat de UNDP Moldova în cadrul Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”.

Așa cum am putut observa, Gandrabura Mihail este o persoană inteligentă, muncitoare și foarte motivată, capabil să găsească mereu cea mai bună soluție la dificultățile apărute.

Pe parcursul activităților în care a fost implicat, am observat abilitățile dumnealui de gestionare și organizare a proiectelor, rezolvarea dificultăților apărute, dar și un înalt nivel de creativitate în domeniul managementului de proiect, antreprenoriat social, brand & marcă comercială dar și cel al planificării strategice.

Totodată, Gandrabura Mihail are un stil de lucru profesionist, încrezător și o atitudine pro activă, oferind mereu soluții potrivite, datorită capacităților analitice și de gândire în ansamblu.

Pe baza celor menționate, dorim a recomanda cu încredere pe Gandrabura Mihail în calitate de expert național în domeniu management de proiect, antreprenoriat social dar și planificare strategică, domenii în care dumnealui este profesional.

Președinte A.O. “Luceafărul Sudic”
Grecova Agnesa

Asociația Obstească Centrul de Asistență Socio-Medicală la Domiciliu "CASMED"
mun. Bălți, str. Mircea cel Bătrân 81, of 51; c/f 1010620009171,
"Mobiasbanca – OTP Group S.A.", c/b MOBBMD22
tel: + 373 231 2 76 74; Mob: +373 695 60 259

SCRISOARE DE RECOMANDARE

În perioada martie – aprilie 2021 domnul Mihail Gandrăbura a fost contractat în calitate de expert cu scopul de a facilita elaborarea strategiilor locale pe aspectul „Comunitate Prietenoasă Vârstei” pentru 8 comunități din raioanele Edineț și Fălești: Sărata Veche (Fălești) și Corpaci, Burlănești, Brânzeni, Fetești, Tîrnova, Vișoara, Parcova (Edineț). Activitatea dată a fost parte a proiectului „Îmbătrânire și Sănătate”, proiect implementat de AO „CASMED” și finanțat de Crucea Roșie din Elveția.

Pe durata colaborării, domnul Gandrăbura a respectat termenii agreeți și cerințele contractuale, a dat dovadă de responsabilitate și seriozitate. A avut un comportament profesionist, fiind orientat spre rezultat, a manifestat inițiativă și atitudine pro activă. Totodată a manifestat bune abilități de comunicare, capacitate de analiză a datelor prezentate și un grad înalt de înțelegere a domeniului planificării strategice.

Pe baza celor menționate putem recomanda persoana domnului Mihail Gandrăbura în calitate de expert în planificare strategică.

Natalia POSTOLACHI,
Director executiv AO „CASMED”

TOWARZYSTWO KULTURALNE »ECHO PYZDR«

ul. Zwierzyniec 6, 62-310 Pyzdry, Polska, tel. +48 (0) 63 276 86 64

www.echo.org.pl, e-mail: echo@echo.org.pl

Laureat Nagród Oskar Edukacyjny 2000, Pro Publico Bono 2003, Optimus Hominum 2004

Medal Komisji Edukacji Narodowej 2009
Społecznik Roku 2010, Złoty Krzyż Zasługi 2012

Pyzdry, 20.02.2015

DECLARATION

On behalf of Cultural Association "Echo Pyzdr" I declare that the Cultural Association "Echo Pyzdr" / Towarzystwo Kulturalne "Echo Pyzdr"/, from Pyzdry, ul. Zwierzyniec 6, Poland and the Socio-Ecological Community Association "Civis" /Asociația Obștească Socio-Ecologică CIVIS/ from Braviceni, rejon Orhei, Moldova have been working together from 2010 on Polish-Moldovan social projects.

The history of cooperation:

1. Year 2010, project „ORHEA – multiculturalism for rural tourism” financed with a grant from “RITA” Programme of the Polish-American Freedom Foundation. The project accounts were settled.
2. Years 2011-2012, project “Moldova – local partnerships for the development of regions” financed with a grant from “RITA” Programme of the Polish-American Freedom Foundation. The project accounts were settled.
3. Year 2013, project “Discover Moldova” financed with a grant from “RITA” Programme of the Polish-American Freedom Foundation. The project accounts were settled.
4. Year 2014, project “PL-MD Relay for Stronger Democracy” financed from a grant from “Support for Democracy” Programme that is part of the framework of cooperation for development of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland. The project accounts were settled.
5. Year 2015, project: “Leaders of Democracy” financed with a grant from “RITA” Programme of the Polish-American Freedom Foundation. The project is in progress.

The quality of cooperation has been audited in Moldova in 2013 by the Education for Democracy Foundation (the organisation managing the “RITA” Programme) and was evaluated very favourably.

Yours faithfully,

Wiesława Kowalska

Chairman of the Cultural Association “Echo Pyzdr”

TOWARZYSTWO KULTURALNE
“ECHO PYZDR”
ul. Zwierzyniec 6, 62-310 Pyzdry
tel. 063/2768 664
NIP 667-15-15-438, REGON 310325110

Cultural Association "Echo Pyzdr" has worked since 1996 in the areas of education, culture, democratization and local development. It has been awarded, among others prizes, with Pro Publico Bono / 2003 /, Optimus Hominum / 2004 /, the Medal of the National Education Commission RP / 2009 /; it has been honored by the Ambassador of Ukraine / 2001 /, the Minister of Culture of Moldova / 2012 /. In 2012, the organization was visited in Pyzdry by the President of Poland Bronisław Komorowski, and in 2013, by the Ambassador of the Republic of Moldova.

Warsaw, 24th Feb. 2015

LETTER OF RECOMMENDATION

Hereby we confirm the level of trust and the quality of partnership between Socio-Ecological Public Association "CIVIS" and Towarzystwo Kulturalne "Echo Pyzdr" (Polish partner since 2009) that allowed a high professional conduct, project management and accuracy in fulfilling all the financial obligations in the project „SZTAFETA PL-MD”, which was co-financed by Solidarity Fund PL in 2014.

The desire of civic participation made the Socio-Ecological Public Association "CIVIS" to obtain the colleagues' and financiers' trust at a national and international level. In August 2014 due to the direct contribution of the association it was possible to sign 4 international partnership agreements between Orhei District (MD) and Kalisz District (PL), Căușeni City (MD) and Nowe Skalmierzyce (PL), village Mașcăți, Criuleni District (MD) and Koźminek (PL), village Oxentea, Dubăsari District (MD) and Lisków (PL).

Also due to the actions of both partners in 2014 local scholarship programme was implemented to help talented Moldovan students from vulnerable social background.

The coordination of the mentioned project demonstrated a high level of mobilization and professionalism of the entire Moldovan team. Consequently, we recommend the Socio-Ecological Public Association "CIVIS" as a reliable partner.

Fundacja Solidarności Międzynarodowej
Solidarity Fund PL

Biuro / Office:
Bagatela 10/12, 00-585 Warszawa

www.solidarityfund.pl
tel. +48 22 2906622
fax +48 22 2906622 /99
KRS: 0000024453

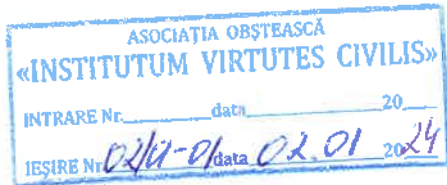

Katarzyna Zakroczyńska

Vice President of the Management Board

Finanțat de
Uniunea Europeană

Dlui Mihail Gandrabura,
Administrator A.O. „Civis Invest”

Stimate dle Gandrabura,

Prin prezenta, A.O. „Institutum Virtutes Civilis” confirmă finalizarea proiectului „Forța feminină – unitate comunitară regională” implementat de A.O. „Civis Invest” în baza acordului de grant nr. 10 din 14.03.2023, finanțat din programul de granturi al proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare” cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației Friedrich Ebert.

De asemenea, vă reamintim despre necesitatea respectării punctului 9.1 al Acordului de grant sus-menționat care prevede păstrarea de către beneficiarul de grant a documentației de proiect „până la expirarea termenului de 7 ani din anul următor anului emiterii”.

Vă mulțumim pentru implicarea și efortul dumneavoastră prin proiectul implementat de a contribui la schimbarea pozitivă a comunităților pe care le reprezentați.

Cu respect,

Liliana Palihovici,
Președinta A.O. „Institutum Virtutes Civilis”

Liderii Democratiei

Proiectul a Asociației Culturale „Echo Pyzdr” în Polonia și Asociației „Civis” în Moldova.

Liderzy Demokracji

Projekt Towarzystwa Kulturalnego „Echo Pyzdr” w Polsce i Stowarzyszenia „Civis” w Mołdawii

Liderii democrației necesari imediat...

Wika Kowalska: Fără activitate, fără lideri, fără creativitate, fără implicare activă în problemele sociale și fără sensibilitate la nevoile altora nu vom reuși nici măcar să îndeplinim condițiile necesare ale democrației, cum ar fi: dialogul, cooperarea pentru binele comun, dreptul de proprietate, libertatea personală și libertatea de exprimare. Democrația a fost descrisă anecdotic co-autorul Declarației de Independență și Constituției Statelor Unite ale Americii Benjamin Franklin: „Democrația este atunci când doi lupi și o oaie votează, ce vor mânca la prânz. Libertatea este atunci, când o oaie bine înarmată subminează rezultatul votului!”.

Pe scurt: trebuie a fi activ în stabilirea drepturilor tale. În Moldova - o țară cu o democrație tânără și în Polonia - o țară cu o democrație restaurată, cel mai mare potențial este în tineri, care nu au cunoscut trecutul totalitar. Polonia are o tradiție

bogată a democrației care a oprit ocupația din secolul al XVIII-lea. Revenirea la libertate a durat doar 20 de ani de la Primul Război Mondial până la cel de-al Doilea Război Mondial, apoi a venit perioada totalitarismului: fascismului german și comunismului sovietic. Au fost distruse elitele sociale și sistemele economice ale țărilor care au fost ocupate de acestea, în special în Europa Centrală. Polonia și R. Moldova au multe lucruri de recuperat, dar schimbările din Polonia au început mai devreme, încă din anii '80, de aceea unele modele și experiența Poloniei pot fi transferate în Republica Moldova, pentru a dezvolta în comun drepturile democratice conștiente, societatea civilă din Europa. Prin crearea unui grup formal sau activând într-o organizație neguvernamentală, contribuim la formarea atitudinii cetățenești și la schimbarea mentalității și a comportamentului societății. Facem acest lucru nu doar pentru momentul dat, ci pentru generațiile viitoare, iar acțiunile noastre vor câștiga importanță globală.

Din aceste motive, și având în vedere realizările cooperării de 5 ani dintre TK „Echo Pyzdr” și Asociația „Civis” din Moldova, a fost construit proiectul: „Liderii Democratiei”, care obținut sprijin financiar în competiția de granturi în cadrul Programului Fundației Polono-Americane a Libertății „Regiunea în tranziție” - RITA, implementat de Fundația Educație pentru Democrație.

/Wika Kowalska, președinta Asociației Culturale „Echo Pyzdr”/

Echo Pyzdr și Asociația Civis 5 ani de implementare a proiectelor comune PL-MD

Mihail Gandrabura: - Anul 2015 este foarte important pentru parteneriatul dintre Asociația Culturală „Echo Pyzdr” și Asociația Social-Ecologică „Civis”, încât sărbătorim 5 ani de colaborare. Analizând activitatea în acești cinci ani, vreau să subliniez faptul că fiecare dintre proiectele noastre a fost unic în originalitatea obiectivelor și rezultatelor sale, și toate s-au concentrat asupra promovării valorilor și principiilor democratice și au fost bogate în experiențe care au generat noi parteneriate și cooperări. Nu voi enumera toate realizările noastre, e suficient să indic reușitele celor 8 parteneriate, celor 8 autorități locale din Moldova și Polonia care colaborează la nivel local și raional. Este o cifră care vorbește de la sine. Ne străduim să facem ca aceste relații să funcționeze și să fie eficiente.

Au fost vremuri grele, pe care nu le putem uita, însă datorită cooperării și încrederii, obiectivele stabilite au devenit realizabile. Poate pentru cineva, rezultatele noastre nu sunt atât de importante, dar pentru Asociația Culturală „Echo Pyzdr” și pentru Asociația Social-Ecologică „Civis”, acestea vor rămâne extrem de importante. Dorim să le mulțumim instituțiilor care ne susțin în realizarea proiectelor și care au încredere în noi și în ceea ce facem.

/Mihail Gandrabura, președintele Asociației „Civis”/

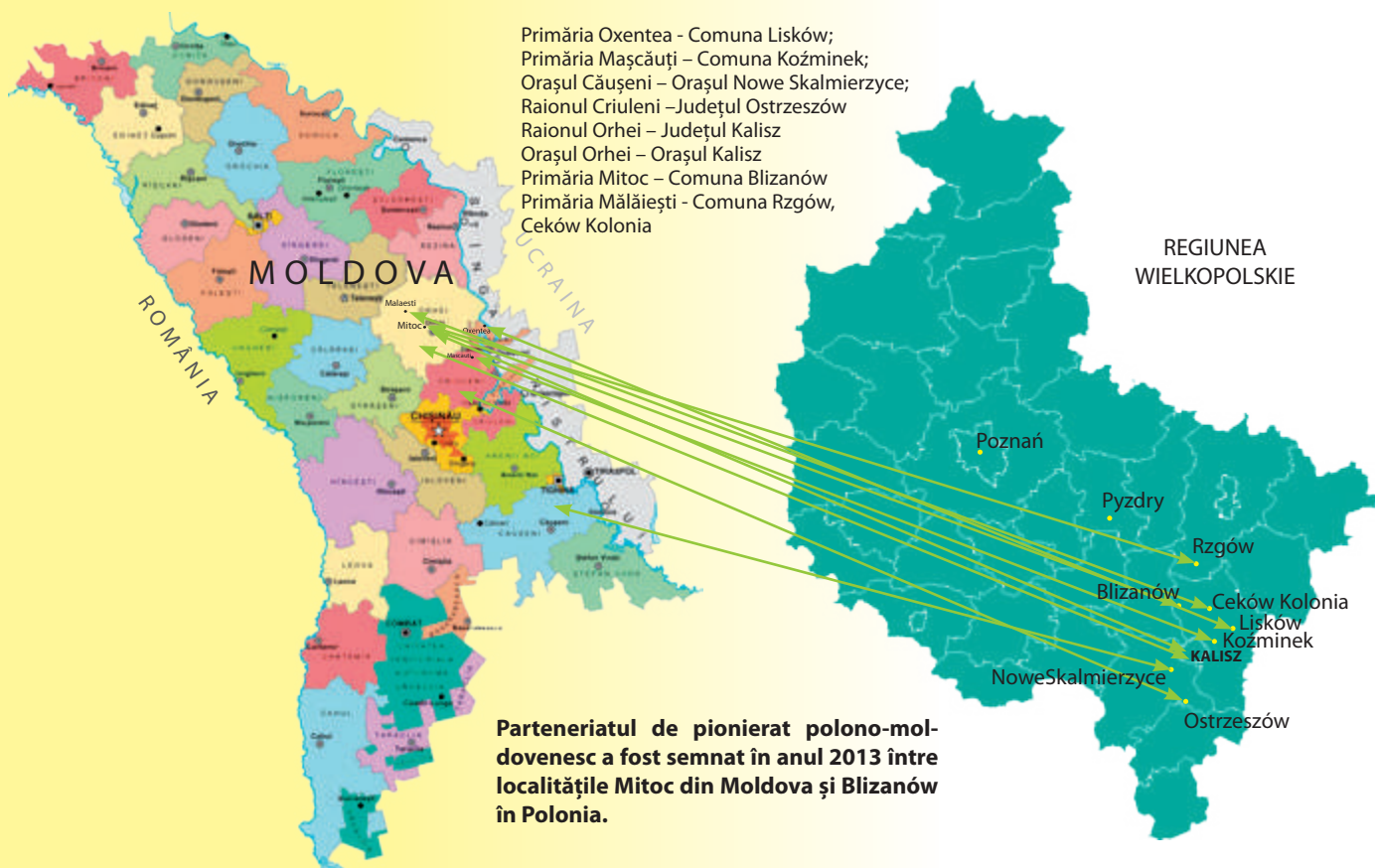

Projekt „Liderzy Demokracji” został sfinansowany w ramach Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Przemiany w Regionie” - RITA, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji. Projekt „Liderii Democratiei”, a fost finanțat în cadrul Programului Fundației Polono-Americane a Libertății „Regiunea în tranziție” - RITA, implementat de Fundația Educație pentru Democrație.

Gmina Blizanów

Parteneriatele dintre localitățile locale sunt un rezultat al activităților AC Echo Pyzdr și a Asociației CIVIS

Lurie Bodrug

Lurie Bodrug, Ambasadorul Republicii Moldova în Polonia:

Relațiile la nivel regional și local între țările noastre, între comunele și județele din R. Moldova și Polonia le consider foarte importante, dacă nu chiar cele mai importante. Marea politică se naște în capitale, în cabinete înalte, iar realizarea ei practică se desfășoară la nivel de comună și județ. Experiența dobândită de Polonia începând din perioada de transformare până în anul '89, după celebra Masă Rotundă și Solidaritatea, a ajuns la noi ca o formă de luptă cu regimul comunist din acele vremuri, este pentru noi o experiență foarte prețioasă.

/Pentru TK „Echo Pyzdr, Blizanów, decembrie 2013/

Anatolie Zolotcov viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor din Republica Moldova:

„Semnarea acordului între primăria Mălăiești și comuna din Polonia este un moment foarte important. Este un moment foarte important, deoarece datorită acestui gen de inițiative vom putea atrage investitori din Polonia. În sala în care s-a desfășurat întrunirea, majoritatea audienței fost formată din femei și copii. Bărbații au plecat din păcate în „căutarea pâinii” în Italia, Spania, Rusia, deoarece aici nu sunt locuri de muncă. Reprezentanța Poloniei a investit deja în această regiune, în domeniul prelucrării laptelui, fructelor și legumelor. Acest sprijin este vizibil imediat. Cu siguranță și alte sate ar

dori un astfel de ajutor. Acesta este unul din elementele integrării R. Moldova cu Europa. E important să aduceți la noi investițiile și standardele dumneavoastră, pentru a ne putea apropia de standardele Uniunii Europene. Sper că acorduri ca cele semnate astăzi vor fi încheiate și cu alte localități din R. Moldova. Vă mulțumim pentru ajutorul acordat Republicii Moldova”.

/discursul DI-lui Anatolie Zolotcov – Vice-ministrul dezvoltării regionale și construcțiilor din Republica Moldova pentru AC „Echo Pyzdr”, Mălăiești 26.04.2014/

Anatolie Zolotcov

Autoritățile publice locale din Polonia

Rolul și responsabilitățile acestora sunt reglementate prin Legea din anul 1990. Autoritățile locale sunt un organ autonom, independent față de autoritățile centrale care decide asupra problemelor comunității locale într-un mod autonom. Unitatea de bază a administrației publice locale din Polonia este o comuna. Organismele comunei sunt:

1/consiliul local - un organism de reprezentare și controlul, ales pentru o perioadă de patru ani, responsabilitățile sale includ adoptarea bugetului comunei, a statutului, a planului de dezvoltare locală, stabilirea impozitelor comunale, stabilirea liniilor de acțiune a primarului, numirea unităților auxiliare (a primarilor de sate, cartiere), exercitarea controlului asupra activităților

primarului și a unităților organizaționale auxiliare;

2/primar (de comună, oraș, municipiu) – organ executoriu al comunei, care pune în aplicare hotărârile comunei și sarcinile comunei prevăzute de lege.

Domeniile de activitate și sarcinile autorităților locale

Autoritățile publice efectuează activități publice în nume propriu și pe propria răspundere, adică într-un mod autonom. Aceste sarcini cuprind toate necesitățile comunității

locale atât în ceea ce privește infrastructura (drumuri, străzi, poduri, alimentare cu apă, canalizare, gropi de gunoi, alimentare cu energie electrică și termică), cât și cele sociale (asistență socială) și cele legate de sănătate, educație, ordine publică sau cooperare cu ONG-urile. Legea stabilește peste 20 de sarcini speciale, din care face parte de asemenea colaborarea cu comunitățile locale și regionale din alte țări.

Legea poate impune autorității locale să îndeplinească sarcinile delegate de către guvern, însă în acest caz autoritatea locală primește de la guvern finanțarea necesară pentru aceste sarcini.

Autoritatea locală poate încheia contracte cu alte entități, inclusiv cu organizațiile neguvernamentale.

Asociațiile intercomunale. Ce putem face împreună?

Asociațiile intercomunale sunt niște asociații specifice de drept public create de autoritățile locale, prin hotărâri aprobate de consiliile locale, cu scopul de a realiza în comun sarcinile publice. Asociațiile între comunitățile locale au personalitate juridică.

Asociațiile sunt create cu scopul de efectuare mai eficientă a sarcinilor în domeniul administrației publice.

Procedura de creare a asociației cuprinde două etape:

1) hotărârea privind crearea „uniunii” adoptată de consiliul comunelor interesate

2) adoptarea statutului asociației.

Calitatea de membru este voluntară, fiecare comună poate ieși liber din componența asociației.

Asociația intercomunală din Orli Stawie lângă Kalisz

Scopul Asociației este în conformitate cu cerințele Uniunii Europene monitorizarea gestionării deșeurilor comunale din zona de activitate a Asociației. Aceasta a fost creată în 1998 și reunește 22 de autorități locale din orașe și comune care acoperă un teritoriu de 2 mii km² și deservește cca. 320 mii de locuitori și cuprinde 22 ha.

Avantajele creării asociațiilor intercomunale

Principalul avantaj este costul mai mic de gestionare a deșeurilor. Comunele singure nu ar fi în măsură să efectueze construcția unui depozit de deșeuri și a unui incinerator sau să suporte singure costurile de exploatare a acestora.

Întâlnire în Incubatorul de Afaceri din Kalisz

Vizita pe teritoriul unei gropi de gunoi model „Orli Staw”

Interviu cu Krzysztof Nosal, Președintele raionului Kalisz

Wika Kowalska: - De ce ați plecat în Moldova în cadrul proiectului: „Ștafeta PL-MD”. Ce lucruri interesante s-au întâmplat în timpul călătoriei?

K.N.: - Am avut motivație din momentul primirii invitației. Când țara noastră se pregătea de integrarea în Uniunea Europeană, am participat la numeroase proiecte în calitate de reprezentant al autorităților locale am plecat în deplasări, în special în Franța, de unde am învățat foarte multe. Când deja am reușit, atunci am știut, că am o datorie de recunoștință, că acum eu ar trebui să merg mai departe spre Est și să transmit experiența mea. Asta vreau să fac.

civile, care ar trebui să fie obiectivul principal al societăților democratice.

W.K.: - Ce exemplu pozitiv și negativ al colaborării autorităților locale cu organizațiile neguvernamentale din Polonia ați putea să ne arătați?

K.N.: - Noi am vrut la început să facem totul singuri, adică fiecare autoritate locală vroia să aibă propria rețea de alimentare cu apă, propria groapă de gunoi, propria canalizare. Aceasta a fost o atitudine greșită. Astăzi nu mai este așa. Avem un exemplu de funcționare bună a asociațiilor intercomunale. Consolidarea autorităților locale pentru realizarea unor scopuri comune este

Din stânga: Krzysztof Nosal Prefectul din Kalisz, Ion Ștefirța Președintele raionului Orhei în timpul semnării acordului de parteneriat

Trebujeni în Raionul Orhei

W.K.: - Ce subiecte referitoare la cele cinci sectoare, pe care le-am pregătit în calitate de experți la întâlnirea liderilor cu administrația publică locală din Republica Moldova, s-au dovedit a fi după părerea dumneavoastră, cele mai actuale?

K.N.: - Colaborarea autorităților locale cu organizațiile neguvernamentale este un aspect, asupra căruia trebuie să atragem o atenție deosebită. Noi am reușit să facem în Polonia destul de multe. În Moldova acesta e doar începutul. Ar trebui să împărtășim experiența noastră în ceea ce privește reușitele și nereușitele noastre, deoarece greșeli, trebuie să recunoaștem, am făcut. Autorităților locale trebuie să le arătăm cum se creează asociații intercomunale, trebuie să le arătăm că anumite sarcini le putem încredința organizațiilor neguvernamentale, deoarece ele vor face aceste lucruri mai bine și cu costuri mai mici, și că acesta este principalul mijloc de construire a societății

o soluție eficientă, care poate fi o experiență foarte prețioasă în special pentru autoritățile din R. Moldova, în care comunele sunt foarte mici cu un personal foarte redus. Se vede de asemenea că clădirile care sunt subordonate autorităților locale, de ex. școlile sunt prea mari, față de necesitățile actuale. În această situație merită să propunem experiența poloneză în acest domeniu, legată de transmiterea gestionării școlilor către organizațiile neguvernamentale conduse de părinții copiilor, învățători și liderii locali.

W.K.: - În timpul numeroaselor întâlniri cu reprezentanții din R. Moldova aceștia au evidențiat necesitatea ajutorului polonez în domeniul investițiilor. Acest lucru este posibil?

K.N.: - Cred, că este posibil în sfera strictă a businessului. Putem și trebuie să creăm un contact între sectorul de afaceri din ambele țări, să-l încurajăm pe cel propriu să facă investiții în Moldova. Bineînțeles

că businessul va merge acolo unde pot fi câștigați bani, iar R. Moldova este cu siguranță un loc în care sunt multe posibilități investiționale, cu toate că este o țară mică. Deoarece nu avem acolo misiuni comerciale, care ar permite oamenilor de afaceri să cunoască mai bine oferta, sarcina noastră este să le transmitem impresiile pe care le-am acumulat în timpul vizitei și să-i încurajăm să analizeze aceste piețe. Cetățenii din R. Moldova cunosc și apreciază valoarea produselor naționale sănătoase, înrădăcinate în tradiție. Ei le consideră ca o valoare proprie și trebuie să apreciem acest lucru la ei și să-i ajutăm să persevereze în acest domeniu. Noi în Polonia ne-am lăsat ușor asimilați de rețelele de supermarketuri, de mâncarea din plastic.

W.K.: - Locuitorii din Moldova au amintit de asemenea despre problemele legate de mentalitate și nevoia de sprijin în

În timpul seminarului din Kalisz, septembrie 2014

acest domeniu. Sigur am putea să-i ajutăm, în schimbarea mentalității?

K.N.: - Cred că în Republica Moldova, mai profund decât în Polonia este înrădăcinat modul de gândire estic, auto-sugestia socială, că nu prea multe lucruri depind de ei, că puterea va face oricum așa cum vrea ea, ce va considera necesar, că la democrație trebuie să ne uităm printre degete... Cred că din partea noastră sunt multe de făcut aici. Reforma autorităților publice locale, crearea unei autogovernări teritoriale a comunelor, înscrisă în constituție, este una dintre cele mai importante reforme, care s-a dovedit în Polonia cea mai reușită. Trebuie să arătăm, că anume consiliul și primarul ales în mod democratic, cu un bun colectiv de muncă va scrie proiecte, va angaja în aceste proiecte comunitatea locală, și datorită acestui fapt, succesul comun și colaborarea reciprocă va fi vizibilă.

W.K.: - Ce instrumente putem aplica pentru a răspunde necesităților care nu au fost comunicate de către reprezentanții din R. Moldova?

K.N.: - Trebuie să dezvoltăm colaborarea în diferite domenii. Uneori, acestea trebuie să fie niște acțiuni destul de spontane. Noi am învățat să lucrăm prin planificarea unor anumite evenimente cu mult timp înainte. Ei ar dori să vadă efectele acum și aici, pentru a arăta euroscepticilor, că intrarea în Europa este rentabilă. Trebuie să-i invităm la noi, ca să vadă cum ne-am dezvoltat în ultimii 10 ani, ce ne-a oferit Uniunea Europeană, ce ne-au oferit aceste schimbări democratice în ultimii 25 de ani.

W.K.: Proiectul nostru se numește: „Ștafeta PL-MD Consolidăm Democrația”. Credeți că această denumire exprimă conținutul întâlnirilor și experiențelor trăite în R. Moldova?

Întâlnire cu Președintele Raionului Orhei, aprilie 2014

K.N.: Da, bineînțeles că da. Se vede în numeroase discursuri că există o necesitate puternică de democratizare. Moldovenii își cunosc durerile. Când vorbim despre bugetele noastre și despre faptul că avem multe lucruri garantate de lege, că suntem conștienți că o anumită sumă de bani o vom primi sigur pentru anumite țeluri, deoarece știm care este contribuția noastră la impozitele de stat, etc., atunci s-a văzut că i-am impresionat, că la ei până una alta, chiar dacă autoritatea publică locală se numește așa, și este aleasă în rezultatul alegerilor democratice, depinde foarte mult de președintele de raion. Se vede necesitatea de consolidare a mecanismelor democratice.

W.K.: - Ce experiență din Moldova ar putea fi aplicată cu succes în Polonia, după părerea dumneavoastră?

K.N.: - Cu siguranță marea atașare de tradiție, care la noi cu încetul se renaște și care a fost uitată la începutul perioadei de transformare. Cred că acest lucru îl putem învăța de la Moldoveni.

W.K.: - Proiectul „Ștafeta PL-MD” servește de asemenea intereselor Poloniei?

K.N.: - Probabil acest lucru va suna patetic, însă tot ce facem pentru Uniunea Europeană într-un sens mai larg, este bun nu doar pentru cei pe care dorim să-i integrăm cu Europa, dar este bun și pentru Europa. Astăzi foarte important este contextul global, deoarece toate procesele economice și sociale au o asemenea dimensiune. Cu cât Europa va fi mai mare, mai consolidată și mai puternică, cu atât vom trăi mai bine. Nu este adevărat, că dacă Wielkopolska o va ajuta pe R. Moldova, deoarece anume Wielkopolska și R. Moldova au un caracter agricol similar, atunci ne vom mări concurența. De fapt, concurența este undeva în afara Europei. Ar trebuie să ne susținem foarte mult în Europa, nu doar din punct de vedere economic, dar și social, deoarece acordăm o atenție prea mică lucrurilor care se întâmplă la nivel global și nu suntem suficient de conștienți de faptul că există multe pericole, că civilizația europeană de fapt, poate fi în retragere.

W.K.: - Ce le doriți cetățenilor din R. Moldova?

K.N.: - Trebuie să le dorim o cale spre Europa, deoarece aceasta este unica cale care poate schimba R. Moldova, nu doar din punct de vedere economic, dar și al mentalității. Aceasta este de asemenea și unica cale de construcție a unei societăți civile ca bază a dezvoltării țării. Uniunea Europeană în sens larg, a făcut o greșală în cazul ofertei pentru Ucraina. Trebuie să menținem dialogul, chiar dacă nu avem prea multe de oferit, deoarece nu avem un buget prea mare direcționat spre ei. Trebuie să dăm dovadă de o mare solidaritate și susținere mai ales, că în toate declarațiile gazdelor noastre se manifestă o mare simpatie pentru Polonezi și nu doar azi suntem considerați ca model de urmat, dar și în istoria trecută.

